

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ, ДИТЯЧИХ ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ ТА
ФТИЗИАТРІЇ

Навчальний рік 2027-2028

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«ФТИЗИАТРІЯ»

(в рамках ВК «Загальна лікарська підготовка №1»)
(назва освітнього компоненту)

Нормативний чи вибірковий освітній компонент Вибірковий

Форма здобуття освіти Очна
(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 221 «Стоматологія»
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма «Стоматологія»
другого (магістерського) рівня вищої освіти

Курс IV

Силабус освітнього компоненту розглянуто на засіданні кафедри інфекційних хвороб, дитячих інфекційних хвороб та фтизіатрії

Протокол від «26» серпня 2024 року № 1

Завідувачка кафедри

Катерина ЮРКО

Схвалено методичною комісією ХНМУ з проблем терапевтичного профілю

Протокол від «28» серпня 2024 року № 1

Голова

Павло КРАВЧУН

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Шевченко О. С. – д.мед.н., професорка кафедри інфекційних хвороб, дитячих інфекційних хвороб та фтизіатрії ХНМУ.

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Шевченко Ольга Станіславна – д. м. н., професорка. Тел. 0667718706, os.shevchenko@knu.edu.ua, Очні консультації проводяться на базі - вул Пірогова, 8.

Силабус освітнього компоненту «Фтизіатрія» складений відповідно до Освітньо-професійної програми «Стоматологія» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), другого (магістерського) рівня, галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 221 «Стоматологія».

Опис освітнього компоненту (анотація) Освітній компонент «Фтизіатрія» розглядає питання епідеміології, етіології, патогенезу, клініки, діагностики, лікування та профілактики туберкульозу легеневої та позалегеневої локалізації, та особливості перебігу туберкульозної інфекції. Вивчення дисципліни формує у студентів уявлення про алгоритми виявлення і ведення хворих на туберкульоз, а також профілактику його передачі. Засвоєння цих знань є вкрай важливим для лікарів будь-якої спеціальності для забезпечення подолання епідемії туберкульозу в Україні. Окрема увага приділена особливостям перебігу, діагностики та лікування туберкульозу щелепно-лицевої локалізації.

Предметом вивчення освітнього компоненту є туберкульоз.

Міждисциплінарні зв'язки:

Мікробіологія	Біологічна характеристика збудника туберкульозу. Методи його виявлення. Мінливість збудника в процесі хіміотерапії. Властивості штама БЦЖ. Атипові мікобактерії та їх клінічне значення. Принципи дезінфекції при туберкульозі. Туберкулін та його властивості.
Патологічна анатомія	Патоморфологія та патогенез клінічних форм туберкульозу, їх еволюція при сприятливому та несприятливому перебігу. Залишкові зміни привилікуванні та їх значення в подальшому пато- та морфогенезі туберкульозу легенів.
Патологічна фізіологія	Патологічна фізіологія інфекційного процесу. Імунний процес підвищеної чутливості уповільненого типу (ПЧУТ). Основні показники гуморального та клітинного імунітету.
Внутрішня медицина	Основні нозологічні форми захворювань легень та їх клінічні прояви.
Рентгенологія	Фізичні основи методу рентгенологічного дослідження. Методики, які застосовуються для дослідження органів дихання, їх придатність, показання до застосування. Методика читання рентгенограми органів грудної клітини.
Фармакологія	Протитуберкульозні засоби, їх фармакологічні властивості, дози, методи введення, комбінації.
Епідеміологія та	Епідемічний процес, основні ланки туберкульозного

гігієна	процесу. Шляхи профілактики туберкульозної інфекції
Громадське здоров'я та управління охороною здоров'я	Основні показники при туберкульозі: захворюваність, хворобливість, смертність, та інфікованість. Критерії ліквідації туберкульозу.

Пререквізити інтегрується з освітніми компонентами: мікробіологія, патологічна анатомія, патологічна фізіологія, пропедевтика внутрішніх хвороб, внутрішня медицина, рентгенологія, фармакологія, епідеміологія і гігієна, громадське здоров'я та управління охороною здоров'я.

Постреквізити _____

Посилання на сторінку освітнього компоненту в MOODLE

<http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=747>

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

1.1. Метою вивчення освітнього компоненту “Фтизіатрія” є засвоєння базових знань з епідеміології, етіології, патогенезу, клініки, діагностики, лікування та профілактики туберкульозу.

1.2. Основними завданнями вивчення є:

- формування у студентів вміння визначати провідні симптоми і синдроми при туберкульозі;
- формування у студентів вміння визначати фактори ризику захворювання на туберкульоз;
- формування у студентів вміння діагностувати клінічні форми туберкульозу легень та позалегенових форм;
- засвоєння студентами сучасних методів діагностики туберкульозу (бактеріологічні, визначання чутливості Мікобактерій туберкульозу до протитуберкульозних препаратів, визначення ДНК Мікобактерій туберкульозу методом полімеразної ланцюгової реакції та ін.);
- формування у студентів вміння проводити діагностику ускладнень туберкульозу та надавати екстрену допомогу при невідкладних станах у хворих на туберкульоз;
- формування у студентів вміння визначати групи диспансерного обліку осіб з груп підвищеного ризику захворювання на туберкульоз та використовувати принципи профілактики туберкульозу.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення освітнього компоненту забезпечує опанування студентами компетентностей: інтегральні:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальні:

ЗК1 - Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2 - Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3 - Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.

ЗК7 - Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК8 - Здатність до адаптації та дії в новій ситуації..

ЗК9 - Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 10. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 11. Здатність працювати в команді.

ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

спеціальні (фахові, предметні):

ФК1 - Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.

ФК2 - Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень

ФК3 - Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.

ФК7 - Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепнолицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.

ФК11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.

ФК14 - Спроможність ведення нормативної медичної документації

ФК 15. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.

1.3.2. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття студентами наступних програмних результатів навчання (ПРН):

ПРН1. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання (за списком 2).

ПРН2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепнолицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).

ПРН3. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) за списком 5, пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

ПРН4. Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних

етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1)

ПРН 5. Встановлювати діагноз невідкладних станів за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі), в умовах надзвичайної ситуації, воєнного стану, нестачі інформації та обмеженого часу (за списком 4).

ПРН10. Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН13. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу (за списком 4).

ПРН 14. Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.

ПРН20. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

1.3.3. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття студентами наступних **соціальний навичок (Soft skills):** відношення до стигматизації щодо хворих на ТБ.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика освітнього компоненту
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 1	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я» (шифр і назва)	Вибіркова
Загальна кількість годин - 30	Спеціальність: 221 «Стоматологія» (шифр і назва)	Рік підготовки:
		4-й
		Семестр
		7-й або 8-й
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 16 самостійної роботи студента -14	освітній ступінь: другий (магістерський)	Лекції
		6
		Практичні, семінарські
		10 год.
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
		14 год.
Індивідуальні завдання:		
-		
		Вид контролю: залік

2.1 Опис освітнього компоненту

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Історія, епідеміологія, етіологія, патогенез, патоморфологія, імунітет ТБ. Клінічна класифікація.	2	Вступна, тематична лекція	Усне опитування, тестові завдання, залік
2	Діагностика ТБ	2	Вступна, тематична лекція	Усне опитування, тестові завдання, залік
3	Профілактика ТБ	2	Вступна, тематична лекція	Усне опитування, тестові завдання, залік
	Всього годин	6		

2.2.2 Семінарські заняття

Не передбачені

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Діагностика ТБ	5	розповідь-пояснення, бесіда, лекція, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, моделювання процесів і ситуацій, кейс-метод,	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; індивідуальні завдання; доповідь; виступ на задану тему;
2	Профілактика ТБ	5	розповідь-пояснення, бесіда, лекція, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, моделювання процесів і ситуацій, кейс-метод,	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; індивідуальні завдання; доповідь; виступ на задану тему;
	Всього	10		

2.2.4. Лабораторні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1				
2				
	Всього годин			

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Особливості виявлення та перебігу ТБ інфекції у ВПО та мігрантів.	4	Методичні вказівки для СРС	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; доповідь; залік.
2	Туберкульоз у хворих на ВІЛ-інфекцію	5	Методичні вказівки для СРС	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; доповідь; залік.
3	Діагностика ускладнень туберкульозу та ТБ позалегеневої локалізації.	5	Методичні вказівки для СРС	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; доповідь; залік.
	Всього	14		

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ»

Засвоєння теми (поточний контроль) контролюється на практичному занятті відповідно до конкретних цілей. Застосовуються такі засоби оцінки рівня підготовки: тестові завдання, розв'язання ситуаційних задач, трактування та оцінка результатів лабораторних досліджень, аналіз і оцінка результатів інструментальних досліджень і параметрів, що характеризують функції організму людини, контроль засвоєння практичних навичок. Оцінювання здійснюється за традиційною 4-бальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно». Підсумковий бал за ПНД у семестрі визначається як середнє арифметичне національних оцінок за кожне ПЗ, округлене до 2-х знаків після коми та перераховується у багатобальну шкалу за таблицею 1.

Таблиця 1

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

Організація підсумкового контролю

Залік з освітнього компоненту - це процес, протягом якого перевіряються отримані за семестр:

- рівень теоретичних знань;
- розвиток творчого мислення;
- навички самостійної роботи;
- компетенції - вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх у

вирішенні практичних завдань.

Залік проводиться викладачем групи на останньому практичному занятті.

Проведення заліку:

Оцінювання результатів вивчення дисциплін проводиться безпосередньо під час заліку. Оцінка з освітнього компоненту становить $\min - 120$ до $\max - 200$. Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою, чотирибальною (національною) шкалою та шкалою ЄCTS наведена у таблиці 1.

Оцінка з дисципліни

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за вивчення освітнього компоненту – 200 балів, мінімальна кількість балів становить 120.

Оцінювання результатів вивчення освітнього компоненту проводиться безпосередньо під час заліку. Оцінка з освітнього комопоненту визначається як сума балів за ПНД і становить $\min - 120$ до $\max - 200$. Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою, чотирибальною (національною) шкалою та шкалою ЄCTS наведена у таблиці 2.

Таблиця 2

Шкала оцінювання у ХНМУ

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною (національною) шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

Оцінка з освітнього комопоненту виставляється лише студентам, яким зараховані усі підсумкові заняття, заліки, диференційовані заліки та іспити.

Студентам, що не виконали вимоги навчальної програми виставляється оцінка **F_x**, якщо вони були допущені до складання диференційованого заліку або іспиту, але не склали його. Оцінка **F** виставляється студентам, які не допущені до складання диференційованого заліку або іспиту.

3.2. Питання до диференційного заліку: -

3.4. Індивідуальні завдання (затверджений на засіданні кафедри перелік з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні): Студент може відвідувати студентський науковий гурток та виконати студентську наукову роботу, або зробити доповідь на науково-практичній конференції. За кожен вид активності передбачено додаткові 5 балів. Загалом за курс студент може отримати не більше 10 додаткових балів з дисципліни. Для підготовки індивідуального завдання студент має право

користуватися допомогою свого викладача та інших співробітників кафедри. Затвердження присвоєння індивідуальних балів проводиться на засіданні кафедри. Під час підготовки індивідуального заняття студент має керуватися принципами академічно доброчесності.

3.5. Правила оскарження оцінки

Студент має право оскаржити отриману оцінку за практичне заняття чи оцінку з освітнього компоненту, шляхом подання апеляції до завідувачки кафедрою в день отримання.

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Для отримання позитивної оцінки з освітнього компоненту, студент має відвідати всі лекції та практичні заняття, а також отримати на кожному практичному занятті позитивну оцінку (3, 4 або 5)..

Для допущення до заняття студент повинен мати медичну форму та змінне взуття. Для отримання позитивної оцінки студент повинен бути готовим відповідати на запитання за темою заняття.

У разі пропуску лекції, студент повинен підготувати реферат за пропущеною темою та представити його на відпрацювання своєму викладачу у вільний від академічного навантаження час або черговому викладачу. Реферат має бути підготовлений з дотриманням принципів академічної доброчесності. У разі пропуску практичного заняття студент має змогу відпрацювати його своєму викладачу у вільний від академічного навантаження час або черговому викладачу. Відпрацювання відбувається шляхом проведення співбесіди за пропущеною темою. Студент може відпрацювати пропущене заняття без оформлення дозволу впродовж місяця. Після збігання цього терміну студент повинен отримати дозвіл деканату для відпрацювання заняття.

Незадовільні оцінки також відпрацьовуються шляхом співбесіди без оформлення дозволу у будь-який час.

Під час навчання на курсі ЗВО дотримуються принципу інклюзивності, гендерної та расової рівності та нульової терпимості до проявів харасменту та дискримінації за будь якими ознаками.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Під час вивчення дисципліни студенти та викладачі дотримуються засад академічної доброчесності. Посилання на «Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в ХНМУ» http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Фтизіатрія. Підручник за ред.. проф. В.І. Петренка – Київ, «Медицина», 2015 -472с.

2. Фтизіатрія. Підручник / акад. А.Я. Циганенко і проф. С.І. Зайцева - Харків, «Факт» 2004 - 390с.

3. Наказ МОЗ України №102. Туберкульоз. Стандарти медичної допомоги. – Київ.-2023.

http://proqis.com.ua/files/ukr/moz/nkaz_102_2023.pdf

4. Global tuberculosis report 2019. Geneva: World Health Organization; 2019 (http://www.who.int/tb/publications/global_report/en/, accessed 15 March 2020).

5. Каталог мутацій мікобактерій туберкульозного комплексу та їхніх асоціацій з медикаментозною резистентністю / Geneva: World Health Organization;

2021. - 86 p..

6. WHO Guidelines on tuberculosis infection prevention and control, 2019 update Geneva: World Health Organization; 2019 (<https://www.who.int/tb/publications/2019/guidelines-tuberculosis-infection-prevention-2019/en/> , accessed 15 March 2020).

7. Синдромальна діагностика захворювань легень: навчальний посібник / О.С. Шевченко, С.Л. Матвеева, Ю.М. Пашков та ін. — Харків: ХНМУ, 2013. — 148 с.

8. Операційне керівництво ВООЗ щодо туберкульозу. Модуль 1: Профілактика — профілактичне лікування туберкульозу (2020)/EN <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan/tuberkuloz/kerivni-dokumenti-z-tb>

9. Зведена настанова ВООЗ з туберкульозу. Модуль 4: лікування. Лікування лікарсько-стійкого туберкульозу / Geneva: World Health Organization; - 2020. – 160 p.

https://phc.org.ua/sites/default/files/users/user90/WHO%20consolidated%20guidelines%20on%20tuberculosis%20Module%204%20Treatment%20Drug-resistant%20tuberculosis%20treatment_UKR.pdf

10. Паліативна та хоспісна допомога хворим на туберкульоз: навчальний посібник (ВНЗ IV р. а.) / Ю.І. Фещенко, В.М. Князевич, О.М. Разнатовська, Н.А. Гріцова – Київ, «Медицина», 2017 р. – 128 с.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Посилання на сторінку освітнього компоненту в MOODLE <http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=747>
2. <https://speakingclinically.co.uk/>
3. <https://www.coursera.org/>
4. <https://prometheus.org.ua/>
5. <http://exlibris.org.ua/>
6. <https://www.phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan/tuberkuloz>